

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Lesy České republiky, s.p.**, se sídlem Přemyslova 1106/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**, se sídlem Vršovická 65, Praha 10, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 1. 2015, č. j. 1803/580/14, 82047/ENV, sp. zn. 000375/A-10, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 6. 6. 2018, č. j. 9 A 55/2015 - 70,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Ostrava (dále jen „správní orgán prvního stupně“), rozhodnutím ze dne 18. 6. 2014, č. j. ČÍŽP/49/OOL/SR01/1304496.014/14/VSJ (dále jen „rozhodnutí správního orgánu prvního stupně“), rozhodl, že si žalobce jako osoba, na kterou se vztahují práva a povinnosti vlastníka lesa a která prodala stojící lesní porost v k. ú. Heřmanice na pozemcích určených k plnění funkcí lesa p. č. 534 a 535 a na ostatních plochách p. č. 604 a 610 ve vlastnictví České republiky a ve správě žalobce, nepočínal ke dni 10. 4. 2012 tak, aby byly zachovány funkce lesa, aby nedocházelo k nepřiměřenému poškozování lesa a ostatních pozemků a k ohrožování lesů. Žalobce podle rozhodnutí správního orgánu prvního stupně poskytl společnosti JEWA EXPORT - IMPORT s. r. o. (dále též jen „JEW A“) výlučné právo vytěžít stromy v lesním porostu a nabyt k vytěženým stromům vlastnické právo, přičemž při mýtní úmyslné těžbě a přibližování vytěženého dříví došlo použitím nevhodné technologie k nepřiměřenému narušení půdního krytu a poškození stromů rostoucích u přibližovacích linek. Žalobce se tudíž podle správního orgánu prvního stupně dopustil správního deliktu podle § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa (dále jen „zákon č. 282/1991 Sb.“), jelikož ohrozil životní prostředí v lesích vytvořením

podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. Za spáchaný delikt byla žalobci uložena sankce ve formě pokuty ve výši 60.000 Kč a povinnost uhradit náklady správního řízení ve výši 1.000 Kč.

[2] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) změnil část I. výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, a to větu první až třetí skutkové věty, tak, že „[ú]častník řízení -jako osoba, na kterou se vztahují práva a povinnosti vlastníka lesa, a která prodala stojící lesní porost 613 E17, si na pozemcích určených k plnění funkcí lesa (dále jen „PUPFL“) p.č. 534 a 535 a na přilehlých nelesních pozemcích p.č. 604 a 610 (dále jen „předmětná lokalita“, všechny zde uvedené pozemky se nacházejí v k. ú. Heřmanice, okres Ostrava-město) ve vlastnictví České republiky a ve správě účastníka řízení, ke dni 10.4.2012 nepočítal tak, aby funkce lesa byly zachovány (plněny rovnoměrně a trvale), aby nedocházelo k nepřiměřenému poškození lesa a obrožování lesů jako složky životního prostředí, neboť poskytnul právnícké osobě JEW A EXPORT - IMPORT s.r.o., IČ 63323958, se sídlem Dobrá 582, 739 51 Dobrá, okres Frýdek-Místek (dále jen „JEW A“), vylučné právo vytěžit stromy v lesním porostu 613 E17 (PUPFL p.č. 534) a nabýt vlastnické právo k vytěženým stromům (dříví), přičemž při realizaci mýtní úmyslné těžby a přibližování vytěženého dříví došlo použitím nevhodné technologie k nepřiměřenému narušení půdního krytu a poškození stromů rostoucích v blízkosti přibližovacích linek na PUPFL p.č. 534 a 535. Narušení půdního krytu do hloubky větší než 25 cm bylo zjištěno v délce nejméně 30 % délky přibližovacích linek nacházejících se na PUPFL p.č. 534 a 535. Byly vytvořeny hluboké rýhy na přibližovacích linkách a také přímo v lesních porostech mimo tyto linky v celkové délce cca 177 m na pomístně podmáčených PUPFL p.č. 534 a 535 (započítána byla jen délka rýh vzniklých pojezdem lesního kolového traktoru hlubších více než 25 cm, přičemž na nejzávažněji poškozených místech byla hloubka rýh až 70 cm) a cca 50 m na přibližovací lince nacházející se na nelesních pozemcích p.č. 604 a 610 (druh pozemku ostatní plocha). Vzhledem k tomu, že tato přibližovací linka vedla v těsné blízkosti okrajových stromů rostoucích na PUPFL p.č. 535 (por. skup. 613 E8), došlo v důsledku přibližování dříví za vzniku rýh k poškození kořenových systému a kmenů oděrem kůry těchto stromů.“ Zbylou část skutkové věty [„Výše popsaným jednáním účastník řízení narušil humózní vrstvy půdy a půdotvorné procesy převrstvením půdy a vystavil okolní lesní porosty ve zvýšené míře škodlivému působení houbových patogenů (biotický činitel). Následkem působení houbových patogenů, narušení humózní vrstvy a půdotvorných procesů účastník řízení vytvořil podmínky pro snížení stability stromů (a působení bořivých větrů) u přibližovacích linek a vytvořil podmínky pro ztížení výživy stromů u přibližovacích linek a obnovy podél těchto linek. Před provedením asanace škodlivě působila voda (stagnace vody ve vytlačených rýbách) jako abiotický činitel. Přibližování dříví bylo provedeno lesním kolovým traktorem, přičemž o tom účastník řízení věděl a přesto probíhající práce nezastavil, ani ostatním osobám, které se na přibližování dříví podílely, neurčil, že mají přibližování provádět jinou technologii. Účastník řízení v průběhu přibližovacích prací věděl, za jakých místních a klimatických podmínek přibližování probíhá a přesto práce nezastavil do doby, než místní a klimatické podmínky dovolí přibližování dříví bez nepřiměřeného narušení půdního krytu. Výše popsaným jednáním účastníka řízení, jeho vlastním zaviněním, došlo k zákonem předvídatelnému následku: **životní prostředí v lesích bylo ohroženo vytvořením podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů.**“], jakož i zbývající části rozhodnutí správního orgánu prvního stupně žalovaný potvrdil.

II.

[3] Žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobce domáhal zrušení napadeného rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Městský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou rozsudkem ze dne 6. 6. 2018, č. j. 9 A 55/2015 - 70 (dále jen „napadený rozsudek“).

[4] Městský soud předně neshledal napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným. Měl za to, že z napadeného rozhodnutí ve spojení s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně bez pochyby vyplývá, že žalobci byla uložena pokuta za ohrožení životního prostředí ve smyslu

pokračování

§ 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb. K použití slova „poškození“ na několika místech výroku napadeného rozhodnutí městský soud uvedl, že za pomoci tohoto slova byl popsán stav dané lokality po těžebních a přibližovacích pracích a nekvalifikoval se jím následek jednání z hlediska znaků skutkové podstaty uvedeného správního deliktu.

[5] Nedůvodnou shledal městský soud také námitku žalobce, podle níž údajný následek ohrožení životního prostředí nevznikl v příčinné souvislosti s opomenutím žalobce zastavit práce prováděné společností JEWA. Městský soud shledal, že v případě správního deliktu ve smyslu § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb. je odpovědnost sankcionovaného subjektu primárně odvozována od činnosti, nikoli od jeho právního poměru k nemovitosti, což však neznamená, že by byla odpovědnost vlastníka lesa, tedy žalobce, vyloučena. Podle městského soudu je pro vyvození žalobcovy odpovědnosti podstatné, že se právě on podílel na určení způsobu a průběhu těžby, prováděl také přímý dohled nad průběhem prací a byl v souladu se smlouvou, kterou uzavřel se společností JEWA, oprávněn v případě hrozby vzniku škod zastavit či omezit prováděné práce. To neučinil ani přes znalost místa a klimatických podmínek. Opomenutí žalobce mělo přímý vliv na vznik škodlivého následku, tedy na vytvoření podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. Žalobce tím ohrozil životní prostředí v lesích. Objektivní stránka deliktu (příčina, následek a kauzální nexus) tudíž byla naplněna.

[6] Městský soud neshledal ani tvrzené pochybení žalovaného při posouzení, zda došlo k „nepřiměřenému poškození lesa“ a v otázce použití nevhodné technologie při těžbě a přibližování dřeva. Zdůraznil, že správní orgán prvního stupně, Česká inspekce životního prostředí, je specializovaným orgánem státní správy, který musí být z povahy věci odborně vybaven k plnění svých úkolů. Z uvedeného důvodu nebylo v dané věci k posouzení uvedených odborných otázek potřebné vypracování znaleckého posudku. Městský soud shrnul, že v posuzovaném případě došlo k překročení přiměřené míry poškození lesa, a to vzhledem k jeho stavu po realizaci těžby dřeva.

[7] Za důvodnou městský soud nepovažoval ani žalobní námitku, podle níž správní orgány při přezkoumávání poškození nezohlednily místní podmínky lesní půdy. Žalovaný se problematikou místních podmínek, konkrétně navážkou odpadu a podmáčením lesní půdy, zabýval a při posouzení výše pokuty uložené žalobci vzal v úvahu i následnou asanaci půdy z jeho strany.

[8] Městský soud dovodil, že ač vypořádání námítka týkající se použité technologie při těžbě dřeva není v napadeném rozhodnutí vyčerpávající, tato skutečnost není důvodem pro zrušení uvedeného rozhodnutí. Pro posuzovanou věc je totiž zásadní, že těžbu dřeva bylo možno provést za příznivějších klimatických podmínek, k čemuž správně dospěly správní orgány obou stupňů. Žalobce tudíž nevyužil všech možností k předejití nepřiměřenému narušení půdního krytu a tím i k ohrožení životního prostředí. S ohledem na skutečnost, že žalobce jako vlastník lesa je povinen pečovat o les průběžně, přiléhavou shledal městský soud i připomínku žalovaného, že k obnově lesního porostu mohl žalobce přistoupit již před dvaceti lety či dříve, v době, kdy hmotnost stromů byla nižší.

[9] Na závěr městský soud zopakoval, že k naplnění skutkové podstaty správního deliktu podle § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb. není nutné poškození životního prostředí, postačí jeho zaviněné ohrožení. Správní orgány ve svých rozhodnutích dospěly k závěru o ohrožení životního prostředí, tudíž se jedná o delikt tzv. ohrožovací. Jeho znakem není nastoupení škodlivého následku, naopak postačí, pokud takovýto následek pouze reálně hrozí. V daném případě byly opomenutím žalobce vytvořeny podmínky pro působení škodlivých biotických

a abiotických činitelů, které ohrožují životní prostředí. Žalobcova odpovědnost za správní delikt proto byla dána.

III.

[10] Proti napadenému rozsudku se žalobce (dále jen „stěžovatel“) brání kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Navrhuje zrušit rozhodnutí správních orgánů obou stupňů nebo zrušit napadený rozsudek a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[11] V kasační stížnosti, a to shodně se žalobou, stěžovatel prvořadě namítá, že výrok napadeného rozhodnutí (i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně) je nejednoznačný, tedy nesrozumitelný. Ve výrokové části rozhodnutí žalovaný opakovaně používá pojem „poškození“, ačkoliv uložená sankce se má vztahovat k „ohrožení“ životního prostředí. Výroková část napadeného rozhodnutí tak nekoresponduje s jeho odůvodněním a obdobnou vadu vykazuje i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně.

[12] Stěžovatel má dále to, že dokazování v otázce použití vhodné těžebně-dopravní technologie bylo stíženo vadou. Tuto skutečnost nepřímo potvrdil i městský soud, který shledal, že se žalovaný vyčerpávajícím způsobem nevypořádal s obdobnou námitkou a argumentací stěžovatele uplatněnou již ve správním řízení. Přitom sporné otázky mají být vyjasněny s co největší mírou objektivity, zejména je-li na jejich základě ukládána pokuta. Takto v uvedené věci správní orgány nepostupovaly.

[13] Návazně na uvedené se stěžovatel nesouhlasně vyjadřuje i k závěrům městského soudu o míře odbornosti správních orgánů při posuzování poškození lesa v nepřiměřené míře a vhodnosti použité technologie. Správní orgány nedostatečně zhodnotily podklady a nepřihlédly s pečlivostí ke všemu, co vyšlo v řízení najevo. K posouzení ohrožení životního prostředí měl být vypracován znalecký posudek, zvláště pokud i v jiných jednodušších případech správní orgán prvního stupně znalecké posudky ke zpracování zadává (např. k rozlišení základních druhů kůrovce).

[14] Stěžovatel taktéž opakuje námitky o chybějící příčinné souvislosti mezi tím, že nepožádal společnost JEW A, která měla výlučné právo těžby dříví, o zastavení prací a vytvoření podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. Podle stěžovatele musí být příčiny a následky ve vztahu ke vzniku škody propojeny natolik, že již z působení prvotní příčiny lze dovést souvislost se vznikem škodlivého následku. Absence pokynu k zastavení prací nemohla být součástí řetězce vzájemně závislých událostí, které vedly k vytvoření podmínek pro působení uvedených škodlivých činitelů.

[15] Nesprávně městský soud posoudil též argumenty o možnosti obnovení lesního porostu. Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyslovil, že k obnově stěžovatel mohl přistoupit již před dvaceti lety, čímž by zabránil vzniku nastalé situace a městský soud mu přisvědčil. S jejich závěry stěžovatel nesouhlasí. Stěžovatel naopak má za to, že pozdním obmýtím došlo ke zvýšení biodiverzity, a životní prostředí tedy ohroženo nebylo; naopak stěžovatel přispěl k obohacení a zlepšení stavu biodiverzity.

[16] Závěrem se stěžovatel nesouhlasně vyjadřuje k závěrům o ohrožení lesa jako složky životního prostředí. To nebylo prokázáno, stěžovatelovy námitky nebyly vyvráceny a závěry správních orgánů se neopřely o znalecké zkoumání, nýbrž pouze o tvrzení o „*kvantifikaci hlubokých ryb*“. Za pochybení považuje stěžovatel i to, že závěry správních orgánů i městského

pokračování

soudu o ohrožení životního prostředí v lesích jsou pouze obecné bez vztahu ke konkrétní lokalitě.

[17] Stěžovatel shrnuje, že jeho odpovědnost za daný správní delikt nelze dovozovat pouze z jeho odpovědnosti za stav jím spravovaného majetku a za způsob hospodaření s ním, či z vlastnictví majetku samotného, jak dovodily správní orgány i městský soud.

IV.

[18] Žalovaný ve svém vyjádření navrhuje kasační stížnost zamítnout jako nedůvodnou. Trvá na zákonnosti a věcné správnosti napadeného rozhodnutí a v podrobnostech odkazuje na své vyjádření k žalobě.

[19] Nesouhlasí s výtkou o nejednoznačnosti výroku napadeného rozhodnutí (i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně). Je z něj zřejmé, že stěžovateli je vytýkáno ohrožení životního prostředí.

[20] K otázce posouzení poškození lesa v nepřiměřeném rozsahu a použití vhodné těžební technologie žalovaný upozorňuje, že i podle obsahu smlouvy, kterou stěžovatel uzavřel ohledně těžby dřeva se společností JEWA, je zřejmé, že si byl vědom možných problémů, které v dané lokalitě mohou při těžbě dřeva nastat. Současně žalovaný upozorňuje na to, že v daném případě bylo hlavním problémem období, v němž byly práce vykonávány (v jarních měsících). S ohledem na stav lesního porostu měly být těžební práce prováděny v zimě, nikoliv v jarních dnech. Stěžovatel měl podle žalovaného tyto skutečnosti zakotvit do smlouvy uzavřené s JEWA, která těžbu dřeva prováděla. Zcela se pak žalovaný přiklonil k závěrům městského soudu ohledně nadbytečnosti zpravování znaleckého posudku v souzené věci.

[21] K námitce nesprávného posouzení možností obnovy lesního porostu ze strany městského soudu žalovaný poukazuje na hospodářskou knihu, z níž vyplývá doporučení pro obnovu daného lesního porostu ve věku 120 let, avšak lesní porost, který těžila společnost JEWA, byl starý již 167 let. Stěžovatel tak měl podle žalovaného coby vlastník lesa a řádný hospodář usilovat o co největší hodnotovou produkci lesního porostu a uvedeným doporučením se řídit, tím spíše, že převažující dřevinou byl buk, který je obecně náchylný ke vzniku nepravého jádra s možným výskytem hniloby. Žalovaný sice nepochybně, že stěžovatel zlepšil biodiverzitu v dané oblasti, zároveň však ohrozil životní prostředí vytvořením podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů, což je se zmíněným zlepšením biodiverzity nesouměřitelné.

[22] Nesouhlasný postoj žalovaný zaujímá i k výtkám o nezohlednění konkrétních podmínek v dané lokalitě při posouzení ohrožení životního prostředí. Žalovaný opakovaně poukazuje na podstatné části výroku rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, v nichž byly popsány konkrétní důsledky nečinnosti stěžovatele, jež umožnila přibližování dříví v nevhodných klimatických podmínkách. Žalovaný rekapituluje, že mimo jiné došlo k poškození a oslabení kořenových systémů části okrajových stromů, mechanickému poškození kůry oděrem, čímž byly vytvořeny podmínky pro působení houbových patogenů a k jejich možnému šíření i do okolních lesních porostů, dále došlo k převrstvení půdních horizontů, které bude ovlivňovat následně i nově založený lesní porost. Přesto s ohledem na možnost postupné obnovy poškozeného půdního profilu správní orgány uzavřely, že v daném případě nejde o poškození, nýbrž o ohrožení životního prostředí. Nebylo tudíž třeba ani prokazovat, zda k působení zmíněných biotických a abiotických činitelů již skutečně došlo.

[23] Závěrem žalovaný dodává, že stěžovatel nemůže svou odpovědnost za daný správní delikt vyloučit negací odpovědnosti vyplývající z vlastnického práva a s ním souvisejícího hospodaření s pozemky určenými k plnění funkcí lesa či poukazem na smluvní ujednání mezi účastníky soukromoprávního vztahu, nebo i poukazem na porušení povinnosti ze strany jiného subjektu.

V.

[24] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[25] Kasační stížnost není důvodná.

[26] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval námitkou uplatněnou s poukazem na § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. Ta spočívala v tvrzení, že výrok napadeného rozhodnutí je nesrozumitelný. Stěžovatel má za to, že ve výrokové části má být nade vše pochybnost a jednoznačně určeno, za jaké jednání je sankce ukládána. Výrok také má korespondovat s odůvodněním rozhodnutí, což v tomto případě nebylo splněno.

[27] Nejvyšší správní soud považuje v otázce přezkoumatelnosti správních rozhodnutí obou stupňů co do srozumitelnosti jejich výroků za podstatné, jaký účel mělo užití slov „poškození“ a „ohrožení“ ze strany správních orgánů. V této otázce se beze zbytku ztotožňuje s posouzením městského soudu, který neshledal výrokovou část napadeného rozhodnutí (ve spojení s rozhodnutím správního orgánu prvního stupně) nesrozumitelným. K tomu městský soud poté, co v napadeném rozsudku citoval z výroku napadeného rozhodnutí, vysvětlil, že „*z citovaných podstatných částí výroku bez pochyby vyplývá, že žalobci byla uložena pokuta za ohrožení životního prostředí v lesích ve smyslu § 4 písm. c) zákona o ČÍŽP. Je sice pravdou, že ve výroku rozhodnutí se na několika místech objevuje slovo „poškození“, ovšem správní orgány tento pojem neužily za účelem vymezení následku jakožto části skutkové podstaty správního deliktu (jeho objektivní stránky); pomocí tohoto slova toliko popsaly stav dané lokality po těžebních a příbližovacích pracích, aniž kvalifikovaly následek jednání z hlediska § 4 písm. c) zákona o ČÍŽP. Žalovaný ostatně na str. 2 napadeného rozhodnutí zdůvodnil, že správní orgán I. stupně vyhodnotil žalobcovu jednání pouze jako ohrožení životního prostředí (tedy mírnější formu možného následku protiprávního jednání) (...).*“ K uvedeným závěrům nemá kasační soud žádné další doplnění. Je zjevné, že výrok napadeného rozhodnutí (jenž zčásti modifikoval výrok rozhodnutí správního orgánu prvního stupně - srov. odst. [2]) není nesrozumitelný. Vyplývá z něj, že správní delikt se týká a stěžovateli je vytýkáno „*ohrožení*“ životního prostředí v lesích a skutková věta výroku napadeného rozhodnutí obsahuje zcela jednoznačné vymezení, v čem toto ohrožení spočívalo. Tento výrok je pak ve stejném smyslu podpořen i závěry, jež tvoří součást odůvodnění napadeného rozhodnutí. Výrok a odůvodnění napadeného rozhodnutí jsou v souladu. Nakonec nebylo-li by napadené rozhodnutí srozumitelné, nemohl by proti němu stěžovatel vůbec brojit věcnými námitkami, jak přesto činil již v žalobě a činí tak i nyní v kasační stížnosti. Kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. není naplněn.

[28] Stěžovatel také tvrdí, že správní orgány nedostatečně odůvodnily svůj závěr týkající se použití vhodné technologie při těžbě a příbližování dřeva. Uvedenou námitku kasační soud hodnotí jako námitku nepřezkoumatelnosti napadeného rozhodnutí pro nedostatek důvodů.

[29] Nejvyšší správní soud již dříve dovodil, že přezkoumá-li správní soud nepřezkoumatelné správní rozhodnutí, zatíží vadou nepřezkoumatelnosti též svůj rozsudek (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91, ze dne 28. 1. 2009, č. j. 1 As 110/2008 - 99 nebo ze dne 14. 2. 2018, č. j. 1 Afs 367/2017 - 35). Nepřezkoumatelnost

pokračování

rozsudku podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je vadou tak závažnou, že se jí kasační soud musí v souladu s § 109 odst. 4 s. ř. s. zabývat z úřední povinnosti, tedy i tehdy, pokud ji stěžovatel nenamítá.

[30] Ani právě uvedené stížnostní námitce však kasační soud nemůže přitakat. Ačkoliv městský soud v napadeném rozsudku shledal vypořádání námítky týkající se posouzení použití těžební technologie co do její vhodnosti za nikoliv vyčerpávající, současně uzavřel, že tato skutečnost sama o sobě nemůže být důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí (srov. druhý odstavce na str. 11 napadeného rozsudku).

[31] Nejvyšší správní soud k tomu dodává, že ve své dosavadní judikatuře již vyslovil, že „*institut nepřezkoumatelnosti nelze rozšiřovat na rozhodnutí, kdy se správní orgán vypořádal s podstatou námitek a vysvětlil, proč nepovažuje argumentaci účastníka za správnou, byť výslovně v odůvodnění rozhodnutí nereaguje na všechny myslitelné aspekty vnesené námítky a dopustí se důležitých nedostatků odůvodnění*“ (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 2. 2019, č. j. 8 Afs 267/2017 - 38 a ze dne 23. 4. 2020, č. j. 8 As 142/2019 - 41). Tak je tomu i v souzené věci.

[32] Správní orgán prvního stupně se k otázce použití vhodné technologie věnoval na stranách 13 až 14 svého rozhodnutí (v souvislosti se stěžovatelovou argumentací o potřebě vypracovat znalecký posudek k prokázání narušení půdního krytu), v němž mimo vysvětlil, že „*přibližování dříví bylo provedeno lesním kolovým traktorem, přičemž o tom účastník řízení věděl a přesto probíhající práce nezastavil, ani ostatním osobám, které se na přibližování dříví podílely, neurčil, že vzhledem k momentálnímu stavu předmětné lokality mají přibližování provádět jinou technologii. Účastník v průběhu přibližovacích prací věděl, za jakých místních a klimatických podmínek přibližování probíhá a přesto práce nezastavil, než místní a klimatické podmínky dovolí přibližování dříví bez nepřiměřeného narušení půdního krytu (...)*“. Správní orgán prvního stupně též na straně 25 svého rozhodnutí připomněl, že „*přibližovací práce v předmětné lokalitě proběhly zjevně v nevhodném období i přesto, že nebylo nutné tento porost tak akutně těžít a přibližovat (v rámci jednoho kalendářního roku)*.“ a dále dodal, že „*i přes vědomost o podmáčené půdě přibližovací práce (stěžovatel) nezastavil, ani neurčil jinou technologii anebo jiné období přibližování dříví*.“

[33] Na správní orgán prvního stupně v reakci na konkrétní stěžovatelovu námitku navázal v otázce použití těžební technologie žalovaný. Poukázal na obsah listin, jež byly součástí správního spisu (zadávací list ze dne 24. 2. 2012, protokol o vyhodnocení aukce ze dne 29. 11. 2011, předávací protokol ze dne 25. 6. 2012, dílčí protokol ze dne 26. 4. 2012 či ze dne 24. 5. 2012) a vytkl, že to byl stěžovatel, který jednak doporučil určitou technologii těžby dřeva a práce také kontroloval a přesto v průběhu jejich provádění nečinil ničeho, aby doporučil společnosti JEWa jinou technologii a nedal najevo, že se způsobem přibližování dřeva a způsobem provádění těžby nesouhlasí a práce nepozastavil či jinak nezasáhl (blíže viz strany 5 až 7 napadeného rozhodnutí). Tyto úvahy považoval městský soud za dostatečné (byť nikoliv vyčerpávající), podstatu věci správní orgány výše uvedenými závěry vystihly.

[34] Nejvyšší správní soud nadto nepřehlédl ani úvahy správního orgánu prvního stupně, jež k této problematice vyjádřil na straně 20 svého rozhodnutí. Vysvětlil, že nevhodná je použitá technologie i tehdy, jde-li sice o technologii obecně použitelnou, ale použitou v nevhodném období. Právě tak tomu bylo i v souzené věci. Správní orgány tedy uvedenou otázku posoudily dostatečně a jejich rozhodnutí nepřezkoumatelná nejsou.

[35] Namítal-li stěžovatel v kasační stížnosti též skutečnost, že dokazování v otázce vhodnosti použité těžebně-dopravní technologie je stíženo vadou, blíže neuvedl, v čem tato vada

má spočívat. Nejvyšší správní soud žádné pochybení týkající se případného dokazování (opomenuté důkazy apod.) neshledal, uvedenou ryze obecnou námitku tak hodnotí jako nedůvodnou. K otázce neprovedení znaleckého posudku v souzené věci se kasační soud vyjádří dále.

[36] Nejvyšší správní soud tudíž shrnuje, že rozhodnutí správních orgánů obou stupňů nejsou nepřezkoumatelná. Městský soud nepochybil, pokud je přezkoumal. Napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti také netrpí a kasační důvod podle §103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. není naplněn.

[37] Nejvyšší správní soud proto přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu zbylých kasačních námitek, jež jsou podřaditelné pod kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[38] Podle § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., *inspekce uloží pokutu až do výše 5 000 000 Kč právnickým nebo fyzickým osobám, které svým jednáním nebo opomenutím obrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že vlastním zaviněním vytvoří podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů.*

[39] Nejprve se tedy kasační soud zabýval námitkou nesprávného posouzení stěžovatelovy odpovědnosti za uvedený správní delikt. Jak sám stěžovatel dovodil, skutečnost, že je subjektem hospodařícím s lesy (nebo i vlastníkem lesa), sama o sobě nezakládá jeho deliktní odpovědnost. K tomuto závěru však podle kasačního soudu nedospěly ve svém rozhodnutí ani správní orgány ani posléze městský soud. V daném případě došlo k sankcionování stěžovatele na základě jeho opomenutí, jež spočívalo v chybějícím usměrnění způsobu i průběhu těžby dřeva, resp. jejím pozastavení a také ve stanovení nevhodného období, v němž má společnost JEW A těžbu dřeva a jeho přibližování provádět. Právě toto opomenutí mělo bezprostřední vliv na vznik škodlivého následku, který je v daném případě představován ohrožením životního prostředí v lesích. I když je nepochybné, že uvedené možnosti regulace či zastavení těžebních prací byly na straně stěžovatele dány mimo jiné i proto, že byl vlastníkem lesa a měl právo hospodaření k lesním pozemkům, na nichž provádění prací probíhalo, samotná tato skutečnost, tedy vlastnické právo či právo hospodaření nebylo onou příčinou vzniku škodlivého následku, jak se stěžovatel mylně snaží soudům opakovaně předestřít.

[40] Naopak z výše uvedeného vyplývá, že právě zmíněné stěžovatelovo opomenutí bylo příčinou onoho následku (ohrožení lesa jako složky životního prostředí v podobě umožnění působení škodlivých biotických a abiotických činitelů). Stěžovatel se této odpovědnosti nemůže zbavit nejen tvrzením, že ji správní orgány a městský soud dovodily pouze z jeho postavení jako vlastníka lesa či hospodáře s lesními pozemky (jak již kasační soud vysvětlil v odst. [36]), ale ani odkazem na závadné jednání svého smluvního partnera, zde společnosti JEW A. Stěžovatel má totiž stále (i tehdy, prodal-li lesní porost k vytěžení třetímu subjektu) povinnosti vyplývající ze zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (dále jen „zákon o lesích“), jako je mimo jiné povinnost počínat si tak, by byly zachovány (plněny rovnoměrně a trvale) funkce lesa (§ 11 odst. 2 zákona o lesích), či aby nedocházelo k nepřiměřenému poškozování lesa a ostatních pozemků či ohrožování anebo poškozování lesů (§ 34 a § 11 odst. 1 zákona o lesích). Těchto povinností si ostatně stěžovatel byl dobře vědom, neboť právě proto zakotvil do smlouvy uzavřené se společností JEW A nejen doporučení k použití těžební technologie, ale i ohledně možnosti ovlivňovat průběh těžby a těžebních prací (viz články V a VI smlouvy ze dne 22. 2. 2012, resp. i přílohy č. 1 a č. 2 této smlouvy). Nepostupoval-li však nakonec, v rozporu se zákonnými povinnostmi i s možnostmi danými uvedenou smlouvou, tak, aby k ohrožení životního prostředí v lesích nedošlo, jeho odpovědnost je dána. Nemůže se jí proto vyhnout prostým tvrzením, že vlastní těžební činnosti,

pokračování

jež se negativně odrazily na životním prostředí, uskutečnil jiný subjekt, jeho smluvní partner. Činnost uvedené společnosti stěžovatel měl a mohl kontrolovat, usměrňovat, popřípadě i její práce pozastavit a určit použití vhodnějších technologií a provedení prací za vhodnějších klimatických podmínek. Nic z toho však neučinil. Došlo-li tedy při těžbě dřeva k poškození lesa, narušení půdního krytu, poškození stromů rostoucích v blízkosti přibližovacích linek způsobem a v rozsahu vymezeném podrobně ve výroku napadeného rozhodnutí, byl to právě stěžovatel, který svým opomenutím přivodil výše již uvedený následek, tedy ohrozil životní prostředí v lesích, neboť vlastním zaviněním vytvořil podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů (srov. obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 6. 2011, č. j. 3 As 11/2011 - 69).

[41] V tomto smyslu ostatně již městský soud správně vyložil, že „žalobce poskytl společnosti JEW A výlučné právo vytěžit stromy v příslušném lesním porostu, stanovil jeho termín, vymezil trasy přibližování dříví a doporučil vhodnou technologii. Žalobce rovněž věděl, že jakých místních a klimatických podmínek přibližování probíhá, a přesto práce nepřerušil do doby, než tyto podmínky dovolí přibližování dříví bez přiměřeného narušení půdního krytu, případně neurčil, že přibližování má být provedeno jinou technologií.“ I z uvedeného zjevně vyplývá jednání stěžovatele (resp. jeho opomenutí), které sice nespočívalo v samotné těžbě lesního porostu, ale mělo za následek ohrožení životního prostředí v lesích. Stěžovatel měl povinnost tomuto ohrožení předejít, což neučinil. Přitom v případě, pokud by stěžovatel do realizované těžby dřeva zasáhl, nenastalo by ohrožení životního prostředí v lese vůbec nebo alespoň ne takovým způsobem a v takovém rozsahu, jaký nastal. Právě to je postačující pro závěr, že jednání (zde opomenutí) bylo příčinou následku (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 3. 2009, č. j. 9 As 50/2008 - 64). Objektivní stránka uvedeného správního deliktu (jednání, následek a příčinná souvislosti mezi nimi) tak byla naplněna. Opomenutí stěžovatele zasáhnout do realizované těžby dřeva mělo přímý vliv na vznik škodlivého následku, tedy vytvoření podmínek pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. Opačná stížnostní námitka o chybějící příčinné souvislosti není důvodná.

[42] Nejvyšší správní soud se dále zabýval námitkou stěžovatele, že důvody, které dokládají tvrzení o ohrožení životního prostředí, nebyly prokázány. Obecně se k problematice ohrožovacích deliktů kasační soud vyjádřil v rozsudku ze dne 13. 10. 2015, č. j. 8 As 50/2015 - 39, v němž vyslovil, že „delikt, za který byl stěžovatel sankcionován, je svým charakterem deliktem ohrožovacím, tedy takovým, pro jehož spáchání nemusí dojít ke vzniku škody. Jak již dovodila judikatura správních soudů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 A 109/2000 - 73), je nutno rozlišovat mezi účinkem a následkem správního deliktu. Součástí skutkové podstaty správního deliktu spočívajícího v ohrožení životního prostředí v lesích přitom není účinek, tj. způsobení škody. Znakem skutkové podstaty tohoto deliktu je toliko následek spočívající v ohrožení zájmu na ochraně životního prostředí v lesích (...). Ohrožovací následek znamená vyvolání stavu, který představuje pro objekt přestupku (tedy pro určitý zájem společnosti chráněný zákonem) hrozbu jeho poruchy neboli stav nebezpečí.“

[43] Kasační soud se i s ohledem na právě uvedené ztotožňuje se závěry městského soudu, který odkázal na usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 7. 2008, č. j. 1 As 15/2007 - 141, v němž rozšířený senát dospěl k závěru, že „správní orgán musí v řízení o správním deliktu následek jako znak objektivní stránky deliktu také řádně prokázat, jednak proto, aby odpověděl na otázku, zda se vůbec o delikt jedná, jednak proto, aby mohl posoudit druh, výměru, případně způsob ukládané sankce.“ Jak správně městský soud uvedl, „ve výroku odůvodnění rozhodnutí prvního stupně správní orgán (viz str. 26 a 27) popsal, jakým následkem žalobcovo jednání ohrožuje životní prostředí v lesích. Zejména zdůraznil, že byly narušeny humózní vrstvy a půdotvorné procesy v důsledku převrstvení půd, ve vyjetých kolejkách negativně působila stojící voda. Poškození hlouběji rostoucích částí kořenových systémů stromů

rostoucích u přibližovacích linek mělo vliv na výživu stromů a mohlo způsobit až destrukci symbiotických mykorhiz. Uvedené rovněž mohlo značně narušit stabilitu stromů. Vytlačení půdy a její nabrnutí na části kořenové zóny a spodní části kmene stromů stojící v blízkosti přibližovacích linek mohlo způsobit kořenovou hypoxii a následně změny fyziologického a zdravotního stavu stromů.“ Zbývá tak dodat, že správní orgány obou stupňů věc posuzovaly právě s ohledem na konkrétní skutkové okolnosti případu a zjištění v místě, což se prolíná obsahem jejich rozhodnutí. Nelze tudíž ani souhlasit se stěžovatelem, že se správní orgány omezily pouze na „kvantifikaci rýh“ a otázku ohrožení životního prostředí posoudily pouze obecně.

[44] Následky jednání stěžovatele tedy byly správními orgány dostatečně posouzeny a z nich vyvozené závěry o možném ohrožení životního prostředí považuje shodně s městským soudem za správné a příslušné i kasační soud. I tato stěžovatelova námitka je tedy nedůvodná.

[45] Za neopodstatněnou považuje Nejvyšší správní soud i námitku o nezbytnosti vypracovat znalecký posudek za účelem posouzení toho, zda došlo k nepřiměřenému poškození lesa a použití vhodné technologie. Již dříve kasační soud v rozsudku ze dne 27. 1. 2015, č. j. 6 As 229/2014 – 82, vysvětlil, že „*Česká inspekce životního prostředí je specializovaným orgánem státní správy, který musí být z povahy věci odborně vybaven k plnění svých úkolů. V opačném případě by inspekce nemohla plnit zákonem uložené povinnosti, zejména zjišťovat porušení právních předpisů na úseku ochrany životního prostředí (včetně ochrany lesa), ukládat sankce a opatření k nápravě apod. Není samozřejmě vyloučeno, aby účastník řízení odborný úsudek ČIŽP v jednotlivém případě zpochybnil, musel by tak však učinit kvalifikovaným způsobem, ať již s pomocí příslušného znalce, nebo s využitím svého vlastního odborného vzdělání v dané oblasti, případně poukazem na vadu dokazování postihující závěry ČIŽP.*“ Na to příslušně poukázal i městský soud. Vypracování znaleckého posudku tak není nezbytnou náležitostí při posuzování odborných otázek. Vždy záleží na skutkových okolnostech toho kterého konkrétního případu.

[46] V souzené věci správní orgány věc posoudily dostatečně a s potřebnou odbornou erudicí, a jejich závěrům tudíž nelze ničeho vytknout. Znalecké zkoumání nebylo v souzené věci potřebné. V tom se kasační soud s městským soudem shoduje. Pro přehlednost i stručnost, jelikož není účelné opakovat již vyřčené závěry, Nejvyšší správní soud poukazuje na úvahy, které k námitce o potřebě vypracovat znalecký posudek za účelem posouzení rozsahu poškození lesa a použití nevhodné technologie velmi podrobně a precizně rozvedl městský soud na stranách 10 až 12 napadeného rozsudku. Nejvyšší správní soud k nim nemá žádné další doplnění. Ani uvedená kasační námitka není důvodná.

[47] Nakonec zbývá posoudit stěžovatelovu výtku, podle níž žalovaný a shodně i městský soud nesprávně dovodili, že by k poškození lesa v takovém rozsahu, jako nyní, nedošlo, pokud by stěžovatel využil možnosti obnovení lesního porostu již před dvaceti lety či dříve. K této námitce kasační soud upozorňuje, že ani ze strany žalovaného ani ze strany městského soudu nešlo o stěžejní argumentaci, na níž byly vystavěny závěry o stěžovatelově odpovědnosti. Naopak je zřejmé (srov. zejména 3 odstavec na straně 11 napadeného rozsudku), že uvedená úvaha o možnosti provedení dřívější obnovy lesního porostu s ohledem na doporučení obsažená v hospodářské knize nebyla v souzené věci rozhodnou pro závěr o naplnění znaků skutkové podstaty správního deliktu podle § 4 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb. a opak nevyslovil ani žalovaný v napadeném rozhodnutí. Uvedená otázka možnosti zahájit obnovu lesa dříve, než k ní došlo, tak netvořila rozhodovací důvody. Stížnostní námitka směřující k uvedeným doplňujícím úvahám je již jen pro uvedené nedůvodná. Nadto ani případně, stěžovatelem tvrzené, zlepšení biodiverzity nemohlo ničeho změnit na závěru o stěžovatelově odpovědnosti za správní delikt, jestliže správní orgány a poté i městský soud shledaly naplnění všech znaků skutkové podstaty daného správního deliktu.

pokračování

[48] Městský soud při posouzení věci nepochybil, Nejvyšší správní soud tudíž uzavírá, že ani kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. nebyl naplněn.

VI.

[49] Nejvyšší správní soud na základě výše uvedeného nepovažuje kasační stížnost za důvodnou, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

[50] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona. Stěžovatel, který neměl v řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, který byl v řízení účastníkem úspěšným, žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl, že žádný z účastníků nemá na náhradu nákladů tohoto řízení právo.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. listopadu 2020

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu